

**UCHWAŁA NR LVIII/414/2023
RADY POWIATU OLEŚNICKIEGO
z dnia 21 grudnia 2023 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Oleśnickim na lata 2024 – 2026**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.), art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.) Rada Powiatu Oleśnickiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2024 – 2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Zarządowi Powiatu Oleśnickiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
[Podpis]
Adam Horbacz

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiat Oleśnicki Uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego nr XIX/175/2020 z dnia 22 października 2020 roku przyjął „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2021-2023”, który realizowany był przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Oleśnicy oraz Zarząd Powiatu Oleśnickiego. W związku z nadchodzącym upływem okresu obowiązywania Programu należało opracować nowy dokument, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia m.in. organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2024-2026” w swym głównym celu zapewnia czasową opiekę i wychowanie dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez ich opiekunów.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
Andrzej Prończak

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE OLEŚNICKIM NA LATA 2024 - 2026**

Spis treści:

1. Wstęp.
2. Podstawa prawna programu.
3. Diagnoza.
  - 3.1 Sytuacja społeczna rodzin w Powiecie Oleśnickim.
  - 3.2 Analiza pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim.
4. Cel główny i cele szczegółowe programu.
5. Zadania do realizacji w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2024-2026.
6. Realizator zadań.
7. Zasady realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
8. Wskaźniki osiągnięcia celów.
9. Monitoring programu.
10. Ewaluacja programu.
11. Źródła finansowania programu.
12. Limit rodzin zastępczych zawodowych.
13. Planowany budżet.
14. Zakładane rezultaty realizacji programu.

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 roku poz. 1426 ze zm.) zwanej dalej ustawą, do zadań własnych powiatu należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XXXVII/734/21 z dnia 30 września 2021 roku powstała „Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030”, zwana dalej „DSIS”.

Zadaniem DSIS na lata 2021-2030 jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań.

Celem głównym DSIS na lata 2021-2030 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna. Cel ten ma być realizowany w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie.

Do końca roku 2023 obowiązuje Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2021-2023, przyjęty przez Radę Powiatu Oleśnickiego uchwałą NR XIX/175/2020 z dnia 22 października 2020 roku. Obecnie konieczne jest wyznaczenie celów i kierunków działań systemu pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim na kolejne lata, tj. na okres 2023-2026.

Ponadto w ustawie o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dokument ten diagnozuje potrzeby i możliwości działania instytucji powiatu powołanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023-2026 jest w pełni kompatybilny z założeniami Strategii. Częścią strategii jest wyznaczenie celów i kierunków działań w obszarze „Dziecko

i rodzina”. W założeniach i celach w/w części Strategii przewiduje się działania związane z rodzinną opieką zastępczą oraz instytucjonalną opieką zastępczą.

OBSZARY, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA:

OBSZAR	CEL STRATEGICZNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
Dziecko i rodzina	Cel strategiczny 1 Działania wspierające i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży wychowanków pieczy zastępczej	Inicjatywy na rzecz dzieci i młodzieży z programem w zakresie pełnienia ról społecznych
		Zajęcia dla dzieci z zaburzeniami zachowania
		Dostosowanie form wsparcia specjalistycznego do występujących potrzeb
		Utrzymywanie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
	Cel strategiczny 2 Działania na rzecz wsparcia i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych
		Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, a w szczególności niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych
		Dostosowanie form specjalistycznego wsparcia do występujących potrzeb pieczy zastępczej
		Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin zastępczych.
	Cel strategiczny 3 Świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego	Prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych nr 1, 3 i 4
		Monitowanie zachodzących procesów i podejmowanie inicjatyw w celu wprowadzania zmian w

	standardu	funkcjonowaniu placówek
		Dostosowanie form wsparcia specjalistycznego do potrzeb dzieci umieszczonych w placówkach
	Cel strategiczny 4 Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	Podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie problematyki pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział kadry w szkoleniach i samokształcenie
		Wypracowanie skutecznego modelu współpracy między jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej
		Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (koordynatorzy, specjaliści pracy z rodziną, psycholog, pedagog, mediator rodzinny, socjoterapeuta)
		Szkolenie kadr, cykliczne spotkania
		Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin
	Cel strategiczny 5 Działania wspierające i profilaktyczne w zakresie uzależnień	Konferencje, szkolenia, konsultacje, poradnictwo dla rodziców, dzieci i młodzieży oraz grup zawodowych zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie
		Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia, konstruktywne spędzanie czasu wolnego oraz tworzenie warunków do powstawania

		rówieśniczych grup samopomocowych

Powiat Oleśnicki realizuje od kilku lat program wspierania rodziny i zapobiegania negatywnym skutkom zaburzonych postaw i zachowań zarówno rodziców jak i dzieci.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne: art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, są wyznaczone przez ustawodawcę.

3. DIAGNOZA

3.1. SYTUACJA SPOŁECZNA RODZIN W POWIECIE OLEŚNICKIM

Podział administracyjny Powiatu Oleśnickiego:

Gmina	Typ	Powierzchnia (km ²)	Ludność (stan na 31.12.2022 rok)	Siedziba
Oleśnica	miejska	21	34 727	Oleśnica
Gmina Syców	miejsko-wiejska	145	16 768	Syców
Gmina Twardogóra	miejsko-wiejska	168	12 353	Twardogóra
Gmina Oleśnica	wiejska	242	14 354	Oleśnica*
Gmina Bierutów	miejsko-wiejska	147	9 736	Bierutów
Gmina Dobroszyce	wiejska	132	6 949	Dobroszyce
Gmina Międzybórz	miejsko-wiejska	88	5 083	Międzybórz
Gmina Dziadowa Kłoda	wiejska	106	4 562	Dziadowa Kłoda
*siedziba poza gminą				

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców Powiatu Oleśnickiego w latach 2016-2021.

Lata	Liczba mieszkańców Powiatu Oleśnickiego
2016	106 794
2017	106 907
2018	107 062
2019	107 269
2020	107 268

2021	106 999

Źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne

Tabela nr 2: Liczba dzieci w Powiecie Oleśnickim w latach 2018-2022.

Lata	Liczba dzieci w Powiecie Oleśnickim
2018	19 969
2019	19 985
2020	20 374
2021	20 425
2022	20 455

Źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne

Tabela nr 3: Przyrost naturalny w latach 2016 - 2021, porównanie Powiatu Oleśnickiego, województwa dolnośląskiego i Polski.

Przyrost naturalny			
Lata	Powiat Oleśnicki	Województwo dolnośląskie	Polska
2016	+ 127	- 3 114	- 5 752
2017	+ 72	- 3 637	- 870
2018	+ 66	- 5 201	- 26 600
2019	+ 37	- 5 797	- 32 900
2020	- 252	- 11 868	- 122 046
2021	- 386	- 15 931	- 188 006

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Z analizy powyższych tabel wynika, że przyrost liczby mieszkańców i jednocześnie liczba dzieci jest w naszym powiecie ujemny.

Jedną z istotnych przyczyn niewywiązywania się rodziców z obowiązku zapewniania dzieciom odpowiednich warunków do życia i rozwoju są najczęściej nałogi a w szczególności alkoholizm. Sytuację w tym zakresie w Powiecie Oleśnickim obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 4: Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020-2022 na terenie Powiatu Oleśnickiego

Rok	Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej						
	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Uzależnienia w tym Alkoholizm	Przemoc	Niepelnosprawność lub długotrwała choroba	Sieroctwo	Nieletnie matki	Ubóstwo
2020	0	20	0	4	1	0	0
2021	1	26	0	4	2	0	0
2022	1	23	2	1	1	1	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Pieczę zastępczą jest sprawowana w formie:

1. rodzinnej;
2. instytucjonalnej.

Pieczą zastępczą zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny biologicznej lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Tabela nr 5: Liczba umieszczeń małoletnich w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego.

Rok	Liczba umieszczonych małoletnich:		
	w rodzinach zastępczych	w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	ogółem
2020	25	16	41
2021	33	10	43
2022	29	13	42

Tabela nr 6: Liczba adopcji dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatu Oleśnickiego.

Lata	Liczba dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej Powiatu Oleśnickiego			
	adoptowanych (ogółem)	z tego adoptowanych przez rodziny z Powiatu Oleśnickiego	z tego adopcja zagraniczna	zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego
2020	3	2	0	10
2021	4	3	0	15
2022	7	5	0	19

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Do przysposobienia zgłaszane są dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (np. sieroty, odebrane prawa rodzicielskie obojgu rodzicom przez Sąd Rodzinny). Powyższe dane uzależnione są od liczby dzieci wolnych prawnie w powiecie. W powyższej tabeli widoczna jest tendencja wzrostowa.

3.2. ANALIZA PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLESNICKIM

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona,
- b) niezawodowa,
- c) zawodowa, w tym zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz zawodowa specjalistyczna,

2) rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 cytowanej ww. ustawy instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Natomiast zgodnie z art. 101 ust. 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego,
- 2) interwencyjnego,
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego,
- 4) rodzinnego.

Pomoc dla osób usamodzielnianych:

- 1) przyznaje się pomoc na:
  - a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
  - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia,
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Tabela nr 7: Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wg gmin.

Miasto/Gmina	Lata		
	2020	2021	2022
Oleśnica	82	82	78
Gmina Syców	10	10	12
Gmina Twardogóra	17	18	19
Gmina Oleśnica	20	21	28
Gmina Bierutów	9	9	10
Gmina Dobroszyce	5	5	6
Gmina Międzybórz	5	7	8
Gmina Dziadowa Kłoda	19	18	18
Ogółem *liczba dzieci ogółem różni się od rzeczywistej liczby dzieci z tabeli 11 w związku z faktem przenoszenia dzieci	167	170	179

do różnych form rodzinnej pieczy zastępczej na terenach gmin – dziecko liczone jest w każdej gminie pobytu w ciągu danego roku		

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica

Powyższe zestawienie wskazuje w latach 2020 – 2022 tendencję wzrostową ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej mimo wzmożonej pracy asystentów rodziny oraz dodatkowego finansowania rodzin biologicznych z funduszy państwa (np. 500+). Wzrasta liczba umieszczonych dzieci w zawodowych formach pieczy zastępczej tj. rodzinnych domach dziecka i rodzinach zawodowych.

Tabela poniżej obrazuje liczbę dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych zarówno w Powiecie Oleśnickim jak i poza nim. Małoletni kierowani są do placówek opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem z uwagi na brak wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej oraz z uwagi na fakt, iż na terenie Powiatu Oleśnickiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza przyjmująca dzieci poniżej 7 roku życia.

Tabela 8: Liczba dzieci z Powiatu Oleśnickiego skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Lata	Liczba dzieci z Powiatu Oleśnickiego skierowanych do:	
	Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bierutowie	Placówek poza Powiatem Oleśnickim
2017	18	3
2018	14	1
2019	25	0
2020	19	1
2021	28	2
2022	21	0
Ogółem	125	7

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy wraz z Wielofunkcyjną Placówką Opiekuńczo Wychowawczą w Bierutowie w 2014 roku podjęło skoordynowane działania mające na celu zabranie naszych dzieci umieszczonych w placówkach poza powiatem i umieszczenie ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego powiatu powstało Centrum Administracyjne Obsługi Placówek w Bierutowie. Centrum w obrębie swojego działania skupiało 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze o łącznej liczbie miejsc 50.

Jednak w związku, iż z dniem 30 kwietnia 2020 roku zgodnie z Uchwałą XI/126.2020 Rady Powiatu Oleśnickiego z dnia 23 stycznia 2020 roku zlikwidowano Powiatową Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 2 w Bierutowie, to łączna liczba miejsc w pozostałych trzech funkcjonujących placówkach wynosi aktualnie 42 tj.

- a) Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Bierutowie – typu socjalizacyjnego – 14 miejsc.
- b) Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Bierutowie – typu specjalistyczno-terapeutycznego – 14 miejsc.
- c) Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4 w Bierutowie – typu socjalizacyjnego – 14 miejsc.

Tabela 9: Liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Oleśnickiego narastająco - ogółem

Rodziny zastępcze na terenie Powiatu Oleśnickiego - ogółem				
	2019	2020	2021	2022
Ogółem liczba rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim	108	104	108	109
Liczba nowo zawiązanych rodzin w Powiecie Oleśnickim	18	14	18	15
Liczba rozwiązyanych rodzin w Powiecie Oleśnickim	15	17	15	14

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Ogólna liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Oleśnickiego w latach 2019 – 2022 roku różni się od siebie nieznacznie. Zauważyć należy, że liczba rozwiązywanych

rodzin zastępczych utrzymuje się na poziomie kilkunastu rocznie. Tabela nr 12 obrazuje dokładnie przyczyny opuszczania przez dzieci rodzin zastępczych.

Tabela 10: Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego – zawiązane w poszczególnych latach

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego			
	2020	2021	2022
Ogółem liczba rodzin zastępc. zawiązanych, z tego:	14	18	15
Rodziny zastępcze spokrewnione	7	11	7
Rodziny zastępcze niezawodowe	7	6	8
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	0	1	0
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	0	0	0
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinne Domy Dziecka	0	0	15

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela 11: Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego – rozwiązane w poszczególnych latach

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego			
	2020	2021	2022
Ogółem liczba rodzin zastępc. rozwiązanych, z tego:	17	15	14
Rodziny zastępcze spokrewnione	12	7	3
Rodziny zastępcze niezawodowe	5	8	11
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	0	0	0
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	0	0	0
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0

Rodzinne Domy Dziecka	0	0	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela 12: Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego			
	2020	2021	2022
Rodziny zastępcze spokrewnione	61	60	61
Rodziny zastępcze niezawodowe	30	43	43
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	1	2	2
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	1	1	1
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinne Domy Dziecka w formie rodzinnej	3	3	3
Ogółem liczba rodzin zastępczych w Powiecie	104	108	109

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela 13: Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków w rodzinnych formach pieczy zastępczej

Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków w rodzinnych formach pieczy zastępczej - narastająco			
	2020	2021	2022
Rodziny zastępcze spokrewnione	85	83	85
Rodziny zastępcze niezawodowe	55	64	58
Zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	5	10	10
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	5	5	5
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinne Domy Dziecka	23	20	21
Ogółem liczba dzieci w rodzinach zastępczych w Powiecie Oleśnickim	164 (w tym 4 dzieci zmieniło formę RZ, liczone są tylko raz)	175 (w tym 1 dziecko zmieniło formę RZ, liczone są tylko raz)	174

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższa tabela obrazuje, że mimo wzmożonej pracy asystentów rodziny oraz dodatkowego finansowania rodzin biologicznych z funduszy państwa (np. 500+) liczba umieszczanych dzieci i pełnoletnich wychowanków w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022 ma tendencję wzrostową.

Tabela 14: Odływ wychowanków z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego

Odływ wychowanków z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleśnickiego			
	2020	2021	2022
Wychowankowie, z tego:	27	33	28
Powróciły do rodziny naturalnej	6	10	6
Zostały przeniesione do innej rodzinnej formy pieczy zastępczej	5	3	2
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	3	0	0
Zostały przysposobione	3	4	7
Zostały umieszczone w młodzieżowym ośrodku wychowawczym	0	0	0
Usamodzielnili się	10	16	13

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Zauważyć można, że liczba dzieci, które osiągają pełnoletność w rodzinnej pieczy zastępczej i po jej uzyskaniu usamodzielniają się w ostatnich 2 latach kształtuje się na podobnym poziomie. Ponadto dzięki wzmożonej pracy specjalistów tutejszego Centrum i asystentów rodzin każdego roku kilkoro dzieci wraca pod opiekę swoich rodziców.

Poniżej przedstawiamy również odływ pełnoletnich wychowanków, którzy po osiągnięciu pełnoletności, zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia nie przystąpili do procesu usamodzielniania np. z powodu kontynuacji nauki w szkołach dziennych i braku wystarczających własnych środków finansowych na samodzielne utrzymanie się i pozostali w pieczy zastępczej na dotychczasowych zasadach zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy oferuje wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą pomoc w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym (obecnie mieszkaniu treningowym). Na terenie miasta Oleśnica znajdują się dwa lokale mieszkalne, w których łącznie w jednym czasie może zamieszkiwać do 13 wychowanków. Głównym warunkiem pobytu w mieszkaniu chronionym jest kontynuowanie nauki przez wychowanka.

Tabela 15: Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej korzystający z pomocy w formie pobytu w mieszkaniach chronionych PCPR (obecnie mieszkań treningowych)

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej korzystający z pomocy w formie pobytu w mieszkaniach chronionych PCPR (obecnie mieszkań treningowych)			
	2020	2021	2022
Wychowankowie ogółem; z tego:	11	12	11
z rodzinnej pieczy zastępczej	7	8	7
z instytucjonalnej pieczy zastępczej	4	4	4

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Podczas pobytu w mieszkaniach chronionych wychowankowie pod okiem wychowawcy i specjalisty pracy socjalnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy przygotowują się do samodzielnego życia i podejmowania prawidłowych ról w społeczeństwie. Jednym z priorytetów jest pozyskiwanie lokali mieszkalnych zarówno z zasobów gmin pochodzenia jak i rodzin biologicznych samych wychowanków.

Tabela 16: Mieszkania pozyskane z zasobów komunalnych miast/gmin pochodzenia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Mieszkania pozyskane z zasobów komunalnych miast/gmin pochodzenia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą			
	2020	2021	2022
Ilość pozyskanych mieszkań z zasobów komunalnych	1	1	2

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 17: Finansowanie rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim.

Tytułem (kwoty podane w zł)	2020				2021				2022			
	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych	RDD	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych	RDD	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych	RDD
Pokrycie kosztów utrzymania – art. 80 ust. 1	603 739,76	583 159,99	61 226,84	236 836,48	635 767,76	604 797,68	117 815,00	225 224,17	705 284,03	561 450,81	146 753,80	258 324,13
Pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – art. 83 ust. 1 pkt 2a	3 000,00	5 000,00	1 000,00	3 000,00	1 200,00	8 000,00	4 000,00	---	4 200,00	11 000,00	1 000,00	4 000,00
Pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych – art. 83 ust. 1 pkt 2b	---	---	---	20 324,00	---	---	---	5 327,99	---	---	---	3 696,00
Razem:	6	4	5	2	6	4	5	3	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 18: Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Oleśnickim i osób wspomagających ich pracę.

Rok	Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz osób ich wspomagających
2016	161 882,39 zł
2017	182 172,00 zł
2018	186 202,80 zł
2019	231 727,60 zł
2020	265 106,98 zł
2021	292 370,45 zł
2022	337 205,51 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 19: Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim i poza nim.

Rodzaj świadczenia	2020		2021		2022	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
Kontynuacja nauki	145	178 434,00	146	179 933,00	170	178 570,00
Usamodzielnienie	4	17 349,00	1	6 939,00	2	5 882,00
Zagospodarowanie	3	5 104,00	1	3 421,00	2	3 614,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 20: Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w Powiecie Oleśnickim i poza nim.

Rodzaj świadczenia	2020		2021		2022	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
Kontynuacja nauki	186	99 045,00	172	98 822,00	128	75 061,00
Usamodzielnienie	2	13 878,00	1	7 458,00	3	23 136,00
Zagospodarowanie	1	1 598,00	2	5 080,00	1	1 830,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

4. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026

CEL GŁÓWNY:

Zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b) pokonywania trudności życiowych,
  - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

5. ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLEŚNICKIM NA LATA 2023-2026

Występują następujące zadania do realizacji w ramach Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2023-2026:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w: rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w szczególności na naszym terenie;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) prowadzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej;
- 7) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 8) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji

- elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy;
  - 15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
  - 16) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy;
  - 17) stopniowe zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów;
  - 18) dalsze tworzenie i finansowanie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

6. REALIZATOR ZADAŃ

Zgodnie z ustawą, w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Przy czym pieczę zastępczą organizuje powiat (art. 32 ust. 2 ustawy). Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy.

W Powiecie Oleśnickim uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Do realizacji działań w PCPR został powołany zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W skład Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej wchodzi następujący pracownicy:

- główny specjalista pracy z rodziną (1 etat),
- pedagog (1/2 etatu),
- psycholog (1/2 etatu),
- specjalista pracy z rodziną (2 etaty),
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej (4 x 1/2 etatu),

Do ich zadań należy:

- a) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- b) przygotowanie we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie

został przydzielony asystent rodziny, we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku,

- c) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu.

7. ZASADY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Naczelną zasadą w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami i innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

8. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Za pomocą analizy porównawczej wskaźniki mają przedstawić rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim w latach, które obejmuje niniejszy program:

- 1) Liczba rodzin zastępczych w powiecie.
- 2) Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej, rodzinnej i instytucjonalnej.
- 3) Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 4) Wykorzystywanie środków finansowych na realizację programu.

- 5) Wsparcie dla rodzin zastępczych merytoryczne i finansowe (formy, zakresy).
- 6) Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
- 7) Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 8) Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny.
- 9) Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.
- 10) Zwiększenie usamodzielnienia osób opuszczających system pieczy zastępczej.
- 11) Zwiększenie środków finansowych na zatrudnienie specjalistów w PCPR – Organizatorze Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim.

9. MONITORING PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań zebranych w formie rocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej (o którym mowa w art. 182 ust. 6 ustawy). W myśl niniejszego artykułu PCPR składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej i na tej podstawie Zarząd Powiatu uchwala Powiatowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Dodatkowym narzędziem monitoringu będzie stała obserwacja i nadzorowanie realizacji działań, jak również w przypadku zmian sytuacji reagowanie i odpowiednie dostosowywanie działań w szczególności dotyczących zabezpieczenia środków finansowych w przypadkach losowych (np. umieszczenie w pieczy zastępczej dzieci z rodzin wielodzietnych).

10. EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów programu. Dodatkowym narzędziem ewaluacji programu będzie obserwacja i analiza corocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, która zostanie dokonana po upływie okresu na który został sporządzony Program w ramach corocznego sprawozdania PCPR ze swojej działalności.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłami finansowania programu będą:

- a) samorząd województwa – w zakresie szkoleń z pieczy zastępczej;
- b) samorząd powiatu – wydatki na opiekę i wychowanie;
- c) samorządy gmin – w wysokości określonej przez art. 191 ust. 9 ustawy;
- d) administracja rządowa – w zakresie programów wspierających;
- e) organizacje pozarządowe;
- f) odpłatność rodziców biologicznych;
- g) inne.

12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Na podstawie monitoringu dotyczącego liczby dzieci w powiecie umieszczonych w pieczy zastępczej z lat poprzednich a także liczby dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, można ustalić limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2023-2026.

Tabela nr 21. Liczba dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

L.p.	Miasto/Gmina	Lata		
		2021	2022	2023
1	Oleśnica	31	29	26
2	Gmina Syców	18	23	27
3	Gmina Twardogóra	4	2	7
4	Gmina Oleśnica	0	2	5
5	Gmina Bierutów	4	2	2
6	Gmina Dobroszyce	4	6	6
7	Gmina Międzybórz	4	3	3
8	Gmina Dziadowa Kłoda	9	12	11
9	Razem	78	79	87

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica na podstawie informacji z miast i gmin powiatu.

Z tabeli tej wynika, że według opinii OPS-ów, liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej w porównaniu do okresu 2018-2020 znacząco spadła. Porównując powyższe zestawienie z liczbą dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w poszczególnych latach (tabela nr 5, nr 8) widoczne jest mniejsze umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej niż zakładane, co w dużej mierze związane jest z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny naturalnej, m.in. przez pracę z rodziną asystentów rodziny oraz corocznie dedykowanych programów pomocowych rządu na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela nr 22. Liczba zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim w latach 2015-2023.

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zawodowe rodziny zastępcze	1	1	1	1	1	1	2	2	5
Rodzinne Domy Dziecka w formie rodzinnej	2	3	3	3	4	3	3	3	Od 01.07.2023 2

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższy schemat obrazuje wskaźnik wzrostu zawodowych rodzin zastępczych o jedną w 2021 roku oraz o 3 rodziny w roku 2023. Dotychczas utrzymywała się liczba rodzinnych domów dziecka na poziomie 3, jednak w czerwcu 2023 roku, prowadzący jeden z rodzinnych domów dziecka zdecydowali się na nieprzedłużanie umowy z uwagi na osiągnięcie wieku emerytalnego. W tabeli 23 widoczny jest planowany wzrost zawodowych rodzin zastępczych do 2026 roku.

Tabela nr 23. Planowany wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim do 2026 roku.

Lata	2024	2025	2026
Planowana liczba zawodowych rodzin zastępczych	4/9	3/12	3/15
Planowana liczba rodzinnych domów dziecka w formie rodzinnej	2/2	2/2	2/2
Planowana liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego	0	0	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

13. PLANOWANY BUDŻET PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLEŚNICKIM NA LATA 2024-2026

Tabela nr 24. Planowane wydatki Powiatu Oleśnickiego na pieczę zastępczą.

WYDATKI	2024	2025	2026
Rodzinna piecza zastępcza wraz z usamodzielnieniami	2 800 000,00	2 900 000,00	3 000 000,00
Świadczenia na usamodzielnienia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	105 000,00	115 000,00	125 000,00
Dzieci w rodzinnej pieczy poza powiatem	306 768,00	310 000,00	310 000,00
Dzieci w placówkach poza powiatem	216 000,00	250 000,00	250 000,00
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Bierutowie	3 529 748,00	3 741 532,00	3 966 024,00
Wynagrodzenia koordynatorów wraz z prowadzącymi i pomocą w RDD	722 929,00	772 929,00	807 929,00
Mieszkania chronione	139 393,00	150 000,00	170 000,00
Razem:	7 819 838,00	8 239 461,00	8 628 953,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 25. Wydatki Powiatu Oleśnickiego na pieczę zastępczą w latach 2020-2022:

WYDATKI	2020	2021	2022
Rodzinna piecza zastępcza wraz z usamodzielnieniami	1 805 920,00	1 887 090,00	2 063 049,00
Wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka wraz z osobami zatrudnionymi do pomocy	401 249,00	444 905,00	484 756,00
Dzieci w rodzinnej pieczy poza powiatem	138 888,23	121 216,66	138 481,05
Dzieci w placówkach poza powiatem	34 311,83	191 382,86	114 977,00
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Bierutowie	2 256 485,00	2 113 809,00	2 597 794,00
Świadczenia na usamodzielnienia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	114 221,00	111 060,00	100 027,00
Mieszkania chronione	72 138,00	95 396,00	92 074,00
Razem:	4 823 213,06	4 964 859,52	5 591 158,05

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 26. Planowane dochody Powiatu Oleśnickiego z pieczy zastępczej uzyskiwane od gmin (na podstawie art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Dochody	2024	2025	2026
Rodzinna piecza zastępcza	786 024,00	806 000,00	806 000,00
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	938 249,00	988 000,00	988 000,00
Razem:	1 724 273,00	1 794 000,00	1 794 000,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

14. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Jednym z rezultatów realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, a także wzrost wiedzy społeczeństwa o systemie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej w naszym kraju, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- Zakłada się, że przełoży się to na liczbę pozyskiwanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Jednocześnie zmniejszy się liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, a tym samym nakłady finansowe na utrzymanie niniejszych instytucji.
- Dodatkowe wsparcie istniejących już rodzin zastępczych poprzez: organizowanie specjalistycznych szkoleń, grup wsparcia i zapewnienie specjalistycznej pomocy, m.in. psychologicznej, pozwoli na lepsze realizowanie założeń pieczy zastępczej, którym jest przygotowanie wychowanków do samodzielności.
- Uzyskanie przez nich prawidłowych wzorców życia rodzinnego i społecznego pozwoli na zmniejszenie w przyszłości patologii społecznych i ewentualnych nieoczekiwanych umieszczeń ich potomstwa w pieczy zastępczej.
- Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowanie nauki i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie i pomoc w zamieszkaniu m.in. w mieszkaniu chronionym, zapewni wychowankom poczucie dobrej drogi do pełnego usamodzielnienia.

Ponadto szkolenia, kontakty i współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które świadczą swoją pracę na rzecz rodzin i dzieci podniesie możliwości integracji i polepszenie możliwości współpracy z rodzinami zastępczy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
[Podpis]
Adam HUBCZ